

En defensa dels serveis públics

Roser Fernández

Amb el projecte de llei de Contractació de Serveis d'Atenció a les Persones (llei Aragonès) s'ha reobert el demagògic debat sobre si no s'està obrint una porta a l'externalització o privatització dels serveis públics, oblidant una vegada més que les preguntes pertinents haurien de ser si fem un ús eficient dels recursos públics exigint rendicions de comptes tant dels pressupostos (gastem bé els diners?) i les polítiques públiques (aconsegueixen els seus objectius?).

Confondre els ciutadans sobre la falsa premissa que qualsevol servei públic no prestat per un funcionari deixa de ser-ho o, pitjor encara, amenaçar amb discursos que afirmen que els ciutadans deixaran de tenir cobertura o hauran de pagar és èticament irresponsable.

La directiva europea de regulació de la contractació de serveis d'atenció a les persones no discrimina entitats en funció de la seva titularitat per poder contractar serveis amb l'Administració. Tampoc no situa el preu com a factor determinant per adjudicar la prestació d'un servei públic a una empresa. Sí que introdueix requeriments de qualitat i compromís social que aporten valor al ciutadà. El text original de la llei Aragonès se situa en aquests termes, i per això seria molt preocupant que en el seu tràmit parlamentari es violentessin aquests preceptes per contradir els fonaments dictats per la Unió Europea.

El debat jurídic i tècnic és complex, i el debat polític i parlamentari clarament ideologitzat i amb tendència a allunyar-se d'allò que realment resulta pertinent. Potser s'entén millor si enfoquem de prop un dels serveis públics més ben valorats, com és el de la sanitat.

A Catalunya tenim un model sanitari que històricament ha disposat d'una xarxa de centres molt diversa, pública i privada, que dona cobertura pública a tota la població. Algú té la percepció que, si l'atenen a Sant Joan de Déu, Puigvert, Guttmann, Pere Mata, Mútua de Terrassa o l'equip d'atenció primària de Vallcarca, entre molts d'altres, no està sent atès a la sanitat pública? Doncs bé, aquests centres no són de titularitat pública, ni els seus professionals són funcionaris. Quin és el problema? No és una excel·lent notícia que aquests centres de primeríssim nivell formin part –fins i tot no sent públics en la seva titularitat– de la sanitat pública? Potser no és motiu d'orgull que tots els ciutadans, sense exclusió de cap tipus, sentin aquests centres com a propis? De veritat volem confondre la prestació d'un servei públic amb la titularitat d'unes instal·lacions? Què

aporta al ciutadà i a la prestació del servei públic exclou entitats en funció de si són públiques o privades segons el que digui un títol de propietat? Què aporta discriminar entre si tenen ànim de lucre o no? Res. Si aquesta és l'obsessió les entitats acabaran adoptant jurídicament la seva naturalesa al que la llei determini, però pel camí no hauré incorporat cap valor a la millora de l'atenció a les persones.

En canvi, si ens centrem en allò que diu la directiva europea, i que és el que recull la llei que en aquests moments tramita el Parlament, sí que generem un canvi substantiu a través de la discriminació de les entitats que presten serveis no per la seva titularitat, sinó per la seva qualificació en el compliment de requeriments de qualitat, eficiència, de millores innovadores en l'atenció a les persones i responsabilitat social, afegint a més una intensificació del control públic en el compliment de totes aquestes variables durant la vigència íntegra del contracte.

Un exemple clar. Un dels requeriments que inclou la proposta de llei és que part del marge econòmic que es pugui generar en la prestació de serveis es reinverteixi en el servei públic. En el cas de la sanitat vol dir que aquest retorn es podria concretar en la millora de les retribucions dels professionals, renovació d'equipament i millora d'instal·lacions sanitàries, investigació, innovació o accions de compromís social i comunitari. De fet, que en la prestació d'un servei públic s'aposti per la gestió professionalitzada i es procuri generar un marge econòmic no és només un reflex de bona gestió, que també, sinó que respon a

De veritat volem confondre la prestació d'un servei públic amb la titularitat del centre?

una cosa encara més important: l'ètica de l'eficiència que permet millorar i ampliar els serveis d'atenció a les persones.

El nou marc normatiu que ens facilita la directiva europea permet excloure les empreses especuladores i consolidar les xarxes de proveïdors compromesos amb les polítiques públiques des de sòlids criteris de governança pública i transparència en els resultats.

Per què no evitem paternalismes ideològics? En una paraula, defensem millor el que és públic i no ens perdem inútilment en titularitats i discussions obsoletes que només s'expliquen quan es vol ser més lleial al propi prejudici ideològic que a la millora continuada dels serveis públics de la màxima qualitat que mereix la ciutadania.